

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ -
SAĞLIK HİZMETLERİ PLANLAMA DAİRESİ
BAŞKANLIĞI
06/C/2021 03:43 - E-83913585-010.06.02-1103
00143369323

Sayı : 83913885-

Konu : Kronik Yara Bakım Hizmetleri

GENELGE
2021/ 4

Tedavileri zor ve uzun süren, multidisipliner bir çalışmayı gerektiren kronik yaralar gerek hastalarda oluşturdukları olumsuz etkiler, gerekse sağlık çalışanları ve sağlık sistemine getirdiği külfet açısından tüm gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlar için büyük bir sorun olup başvuran hastaların teşhis ve tedavi sürecini gerçekleştirmek, oluşabilecek komplikasyonları önlemek/azaltmak, kronik yara bakımı verecek sağlık tesislerinde klinikler arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla; kronik yara hizmetleri ile ilgili iş ve işlemlerin düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu kapsamda, ülkemizde sunulacak kronik yara bakım hizmetlerine ilişkin usul ve esaslar ekte belirtilen şekliyle düzenlenmiştir.

Genelgenin ilinizde bulunan kamu ve özel tüm sağlık tesislerine duyurulması, kronik yara tanısı, tedavisi ve takibi için sunulan sağlık hizmetlerinin iş bu Genelge kapsamında yürütülmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini önemle arz/rica ederim.

Prof. Dr. Sabahattin AYDIN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

EK-1: Kronik Yara Bakım Hizmetlerine İlişkin Usul ve Esaslar (10 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

81 İl Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü)

Bilgi:

Cumhurbaşkanlığı

TBMM Başkanlığı

Sosyal Güvenlik Kurumu

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

A Planı

Sağlık Hizmetleri Planlama Dairesi Başkanlığı

Bilkent Yerleşkesi Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı

6001. Cad. No:9 Kat: 6 Bilkent/ANKARA

Tel: 0 (312) 458 50 45

KRONİK YARA BAKIM HİZMETLERİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

A- TANIMLAR

1. Bu usul ve esaslarda geçen;

a) **Bakan:** Sağlık Bakanını,

b) **Bakanlık:** Sağlık Bakanlığını,

c) **Bilimsel komisyon:** Kronik yara bakım hizmetlerinin planlanması, geliştirilmesi ve ülke genelinde etkin bir şekilde sunulması amacıyla Bakanlıkça oluşturulan Kronik Yara Bakım Hizmetleri Bilimsel Komisyonunu,

ç) **Birinci basamak kronik yara bakımı:** Sadece cilt (dermis ve epidermis) ve cilt altının etkilendiği, yağ ve derin dokuların etkilenmediği yaraların tedavisi için sunulan hizmeti,

d) **Genel müdür:** Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

e) **İkinci basamak kronik yara bakımı:** Yumuşak dokuların etkilendiği, basit cerrahi girişimler (debridman, apse drenajı, minör amputasyonlar) ile enfeksiyon ve nekrozun kontrol edilmesini takiben yine basit cerrahi işlemler ile veya medikal olarak kapanabilecek yaraların takip ve tedavisinin yapıldığı hizmeti,

f) **Kronik yara:** Altta yatan birtakım problemlerden dolayı iyileşmesi geciken, normal iyileşme safhalarını göstermeyen çoğu zaman iyileşmek için uzun süre gerektiren, standart tedaviye iyi yanıt vermeyen yaralardır.

g) **Kronik yara bakım ünitesi:** Bakanlıkça tescil edilen ve kronik yara bakım alanlarında sunulan tedavilerle iyileşmeyen yaralar dahil olmak üzere bu Genelge kapsamında tanımlanan yaraların tümüne ve eşlik eden hastalıkların basit cerrahi müdahalelere izin vermediği hastaların tedavi edildiği üniteyi,

ğ) **Müdürlük:** İl Sağlık Müdürlüğünü,

h) **Sorumlu tabip:** Kronik yara ünitesinde hizmetin koordinasyonu ve organizasyonundan, bir bütün olarak planlanıp yürütülmesinden ve ekibinde görevli tüm personelden ilgili sağlık tesisi yönetimine karşı sorumlu olan genel cerrahi uzmanı, ortopedi ve travmatoloji uzmanı, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı veya çocuk cerrahisi uzmanları arasından görevlendirilen tabibini, ifade eder.

B- KRONİK YARA BAKIM HİZMETLERİNE İLİŞKİN GENEL ESASLAR

1. Bu Genelge, bünyesinde kronik yara ünitesi bulunan Bakanlığa, üniversitelere, gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait sağlık tesisleri ile bu birimlerde veya ünite de görev yapan personeli kapsar.

2. Birinci basamak kronik yara bakım hizmeti bir tabip ve bir hemşirenin görev yaptığı, pansuman odasının bulunduğu sağlık tesislerinde verilir.

3. İkinci basamak kronik yara bakım hizmeti ilgili uzman hekimin ve ameliyathane şartlarının bulunduğu yataklı sağlık tesislerinde verilir.

4. Birinci ve ikinci basamak kronik yara bakım hizmetleri bu Genelgede belirtilen kriterler çerçevesinde tüm sağlık tesisleri tarafından sunulmak zorundadır.

5. Kronik yara bakım üniteleri yeterli donanıma sahip sağlık tesislerinde Bakanlıkça planlanır.

6. Kronik yara bakım ünitelerinde yoğun bakım hizmetleri, 20/07/2011 tarihli ve 28000 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yataklı Sağlık Tesislerinde Yoğun Bakım Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ kapsamında yürütülür.

7. Bakanlıkça istenilen bilgilerin, Bakanlığın belirlediği formata uygun şekilde elektronik sistem üzerinde kayıt altına alınmasından, bilgisayar ortamında tutulan kayıtların yetkisiz

olarak değiştirilmemesine ve silinmemesine yönelik gerekli idari ve teknik tedbirlerin alınmasından, bilgilerin Bakanlığınıza zamanında iletilmesinden ilgisine göre il sağlık müdürlüğü ile sorumlu tabip birinci derecede sorumludur.

8. Bu Genelgede hüküm bulunmayan hâllerde, kronik yara bakım ünite bulunan sağlık tesisinin tabi olduğu mevzuat hükümleri ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

C- KOMİSYONUN KURULMASI VE GÖREVLERİ

1. Kronik yara bakımı konusunda, birimlerin faaliyetleri ve geliştirilmesi konularında gerekli eğitimleri planlamak, eğitim merkezlerini belirlemek, yapılacak eğitimlerin müfredatını belirlemek, bu birimlerin faaliyet ve hizmetleri ile ilgili Bakanlığa intikal eden şikayetleri incelemek ve kronik yara bakımı hizmetleri ve faaliyetleri konusunda tıbbi ve teknolojik gelişmeleri izlemek ve gerektiğinde uygulanmasını sağlamak amacıyla genel müdürlük bünyesinde, Bakanlıkça Kronik Yara Bakım Bilimsel Komisyonu oluşturulur.

2. Komisyon, Genel Müdür veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında, bir genel cerrahi uzmanı, bir ortopedi ve travmatoloji uzmanı, bir Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı olmak üzere en az 5 (beş) üyeden oluşur.

3. Komisyon üyelerinin görev süresi 2 (iki) yıldır. Görev süresi dolan üye tekrar seçilebilir. Herhangi bir sebeple boşalan üyelik için kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye görevlendirilir.

4. Seçilmiş üyelere mazeretsiz olarak üst üste iki toplantıya katılmayanların üyelikleri sona erer.

5. Komisyon başkanı tarafından gerek görülmesi halinde yurt içinden veya yurt dışından uzmanlar toplantıya davet edilebilir veya görüşleri alınabilir. Toplantıya davet edilen uzmanlar Komisyon çalışmalarını ile ilgili oylamaya katılamaz.

6. Komisyon, Genel Müdürlüğün daveti üzerine en az 3 (üç) üyenin katılımı ile toplanır ve salt çoğunluk ile karar alır. Oylarda eşitlik olması halinde Komisyon başkanının taraf olduğu karar geçerli sayılır. Komisyonun sekreteryası Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

7. Komisyon kararları, toplantı tutanağına yazılır ve toplantıya katılan üyelere imzalanır. Karara katılmayanlar, şerh koymak suretiyle kararları imzalar. Karşı görüş gerekçesi, karar altında veya ekinde belirtilir.

9. Komisyon kararları tavsiye niteliğindedir.

Ç- KRONİK YARA BAKIM ÜNİTESİ FAALİYET İZİNİ USUL VE ESASLARI

1. Kronik yara bakım ünitesi, Ek-1'de belirtilen asgari standartlara göre Bakanlıkça verilen faaliyet izni ile kurulur.

2. Kronik yara bakım ünitesine ait faaliyet izni başvurusu, sağlık tesisi yönetimi tarafından Ek-2'de yer alan "Faaliyet İzni Başvuru Formu" ve Ek-3'de yer alan "Başvuru Dosyasında Olması Gereken Bilgi ve Belgeler" ile birlikte müdürlüğe yapılır.

3. Başvuru, müdürlükçe dosya üzerinden değerlendirilir ve eksiklik ve/veya uygunsuzluk bulunmaması halinde Sağlık Hizmetleri Başkanı başkanlığında bir genel cerrahi uzmanı, bir ortopedi ve travmatoloji uzmanı veya Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı; gerektiğinde çocuk cerrahisi uzmanı veya kardiyovasküler cerrahi uzmanı tabibin katılımı ile oluşan denetim ekibi tarafından yerinde incelenir

4. Kronik yara bakımı ünitesi başvurusu, müdürlüğün uygun görüşü ile birlikte Bakanlığa iletilir.

5. Bakanlıkça noksan belgesi bulunmayan kronik yara bakımı ünitesine ait başvuru, komisyona sunulur. Komisyon tarafından incelenen başvuru uygun bulunduğu takdirde bir

tutanakla karara bağlanır. Genel Müdürlükçe de uygun bulunması halinde kronik yara bakımı ünitesine Bakanlıkça faaliyet izni verilir.

6. Bakanlık lüzum gördüğü takdirde Ek-3 "Başvuru Dosyasında Olması Gereken Bilgi ve Belgeler"e ilave olarak ayrıca bilgi ve belge isteyebilir. Başvuru dosyasında bulunan belgelerin sağlık tesisi yönetimi ve müdürlükçe onaylanmış olması şarttır.

7. Bakanlıkça faaliyet izni verilen kronik yara bakım üniteleri, bünyesinde bulunduğu sağlık tesisine ait faaliyet izin belgesine ilgili mevzuat kapsamında bağlı birim olarak eklenir.

D- KRONİK YARA BAKIM BİRİMLERİ VE ÜNİTESİNİN DENETİM USUL VE ESASLARI

1. Kronik yara bakım ünitesinin işleyişi ve verilen hizmetlerin bu Genelge hükümlerine uygun olarak etkili bir şekilde yürütülmesinden, sorumlu tabip, sağlık tesisi yönetimi ve müdürlükler birinci derecede ve müteselsilen sorumludur.

2. Müdürlükçe kronik yara bakım ünitesi denetimleri için müdürlüğün uygun göreceği müdürlük yetkilisi başkanlığında bir genel cerrahi uzmanı, bir ortopedi ve travmatoloji uzmanı veya Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı ve gereğinde bir çocuk cerrahisi uzmanı veya kardiyovasküler cerrahi uzmanı tabibin katılımı ile bir denetim ekibi oluşturulur.

3. Kronik yara bakım ünitesi, Bakanlıkça gerekli hallerde Bakanlık denetim birimlerine yaptırılacak olağan ve olağan dışı denetimler haricinde işleyiş ile alakalı olarak iki yılda bir Ek-4'de yer alan "Yerinde İnceleme ve Denetim Formu"na göre müdürlükçe olağan denetime tabi tutulur. Müdürlük, denetim sonuçlarını değerlendirir ve tespit edilen sorun ve aksaklıklarla ilgili gerekli tedbirleri alır. Lüzumu halinde denetim sonuçlarını raporlar ve Bakanlığa bildirir.

4. Müdürlük, denetimlerin gerçeğe uygun olarak düzenlenmesinden sorumludur.

E- KONSEY KURULMASI VE ÇALIŞMA PRENSİBİ

1. Konsey sorumlu tabibin başkanlığında ilgili uzmanların katılımı ile oluşturulur.

2. Ayaktan tedavisi sağlanacak veya yatırılacak hastaların kararı konsey tarafından salt çoğunluk ile alınır. Konseyin tedavi kararları tavsiye niteliğindedir.

3. Sorumlu tabip tarafından değerlendirilen ve konsey görüşüne ihtiyaç bulunduğu belirlenen hastalar konseye çıkarılır.

4. Hastaların öyküsü, fizik muayene bulguları, laboratuvar tetkikleri ve ilgili görüntüleme tetkikleri hazırlanmış ve dosyalanmış şekilde konseye sunulur.

5. Diğer kliniklerdeki yatış süreçlerinde kronik yarası ortaya çıkmış hastalar sorumlu tabibe yönlendirilerek konseye çıkarılmaları sağlanır.

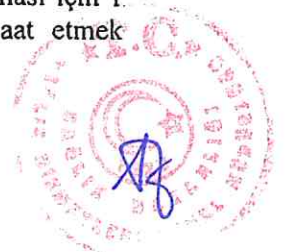
F- EĞİTİM VE SERTİFİKASYON

1. Kronik yara bakımı ünitesi olan sağlık tesislerinde çalışacak hemşirelerin, Bakanlıkça onaylanan Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikasyon Eğitimi almaları zorunludur.

2. Bakanlıkça gerektiğinde komisyon öncülüğünde sağlık tesislerinde görev yapan tabip, uzman tabip ve ilgili sağlık personeline eğitim düzenlenir.

G- MEVCUT KRONİK YARA BAKIM BİRİM VE ÜNİTELERİNİN UYUMU

1. Bu Genelgenin yürürlük tarihinden önce birinci ve ikinci basamak kronik yara bakımı hizmeti sunan sağlık tesisleri bu hizmeti verdiklerinin Bakanlıkça kayıt altına alınması için 1 (bir) yıl içerisinde bağlı buldukları müdürlük aracılığı ile Bakanlığa müracaat etmek zorundadır.

2. Bu Genelgenin yürürlük tarihinden önce faaliyette olan kronik yara bakım üniteleri;

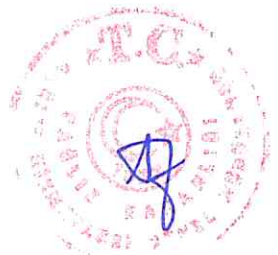
a) Bu Genelge kapsamında faaliyet izni almak için fiziki şartlar, personel, araç-gereç, tıbbi cihaz ve donanımlarına ilişkin şartlarını 1 (bir) yıl içerisinde Ek-1’de yer alan asgari standartlara uygun hale getirerek bağlı buldukları müdürlük aracılığı ile Bakanlığa müracaat etmek zorundadır.

b) Kronik yara bakım üniteleri tarafından Ek-1’de diğer personel standartlarında yer alan sertifikalı stoma ve yara bakım hemşiresi bulundurma durumu 2 (iki) yıl içerisinde sağlanmak zorundadır.

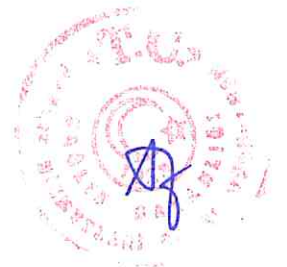
EK-1
ASGARİ STANDARTLAR

	Kronik yara bakımı ünitesi
HİZMET BİRİMLERİ	<ul style="list-style-type: none">- Tıbbi Mikrobiyoloji laboratuvarı veya hizmet alımı,- Tıbbi Biyokimya laboratuvarı veya hizmet alımı,- Ameliyathane salonu- Pansuman odası- İkinci veya üçüncü seviye erişkin ve/veya çocuk yoğun bakım ünitesi,- İlgili uzmanlık alanına ait yataklı servis içerisinde ayrılmış/ayrılabilen yatak alanı- Vasküler cerrahi yapılabilecek ameliyathane şartları- Hiperbarik oksijen tedavi ünitesi (zorunlu değildir),- Kronik Yara Bakım Polikliniği
UZMAN TABİP	<ul style="list-style-type: none">- İç Hastalıkları Uzmanı,- Anestezi ve reanimasyon uzmanı,- Genel Cerrahi Uzmanı ve/veya Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı,- Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı (zorunlu değildir),- Çocuk Cerrahisi Uzmanı (zorunlu değildir)- Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Uzmanı,- Kalp ve Damar Cerrahisi Uzmanı,- Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı,- Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Uzmanı,- Kardiyoloji Uzmanı,- Sualtı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp Uzmanı, (zorunlu değildir)- Çocuk Cerrahisi Uzmanı (zorunlu değildir).
DİĞER PERSONEL	<ul style="list-style-type: none">- Diyetisyen- Fizyoterapist- Psikolog veya sosyal çalışmacı- Podolog (zorunlu değildir)- Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği sertifikası bulunan hemşire
DİĞER STANDARTLAR	<ul style="list-style-type: none">- Kronik yara bakım polikliniği tercihen poliklinik katında ve cerrahi branşlara yakın, kolay ulaşılabilir bir yerde yapılandırılır.- Yaraların yıkanabilmesi için tercihen akım-ısı ayarlı su sistemi ve tek kişilik duş teknesi bulunur.- Pansuman arabası ve tromellerde, gerekli tüm pansuman ve tıbbi sarf malzemesi ile araç ve gereç 24 saat steril ve kullanıma hazır durumda bulundurulur.

EK-2
FAALİYET İZİNİ BAŞVURU FORMU

..... İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE				
Sağlık Tesisinin Adı:				
Sağlık Tesisinin Hizmet Rolü:				
Sağlık Tesisinin Türü:	Bakanlığa ait sağlık tesisi ☐	Devlet üniversitesi ☐	Vakıf üniversitesi ☐	Özel sağlık tesisi ☐
Adresi:				
Kronik Yara Bakım Birimi Sınıfı	Birinci Basamak Kronik Yara Bakımı Sunulan Sağlık Tesisi ☐	İkinci Basamak Kronik Yara Bakımı Sunulan Sağlık Tesisi ☐	Kronik Yara Bakım Ünitesi ☐	
Sorumlu Tabibin Adı Soyadı-Unvanı				
Sorumlu Tabibin İletişim Bilgileri:	Cep Telefonu:	E-posta:		
<p>Yukarıda adı ve adresi belirtilen sağlık tesisi bünyesindeki kronik yara bakım biriminin/kronik yara bakım ünitesinin bu Genelgede belirtilen hükümlere uygunluğunu taahhüt eder, faaliyet izni işlemlerinin başlatılması için gereğini arz ederim.</p> <p>..... Sağlık Tesis Yönetimi Adı-Soyadı İmza</p>				

EK-3
BAŞVURU DOSYASINDA OLMASI GEREKEN BİLGİ VE BELGELER

1	Sağlık tesisi bünyesinde fiilen görev yapan uzman sayısı ve listesi, (Özel sağlık tesisleri için çalışma belgeleri)
2	Sağlık tesisi bünyesinde ayrıca bulunması zorunlu olan diğer uzmanlık ve yan dal uzmanlık dallarını ve sayısını gösterir liste
3	Bulunması zorunlu tabip dışı sağlık personelinin listesi, Bakanlık onaylı sertifika veya eğitim belgeleri, öğrenim durumuna ilişkin belgeleri içeren personele ait bilgi ve belgeler.
4	Sağlık tesisi bünyesinde bulundurulması zorunlu tıbbi hizmet birimlerinin listesi ve bu birimlerden izin veya ruhsata tabi olanlara ait mevzuatına göre alınmış faaliyet izin, tescil, ruhsat vb. belgeler
5	Bulundurulması zorunlu araç-gereç, tıbbi cihaz ve donanım listesi
6	Ek-4'de bulunan "Yerinde İnceleme ve Denetim Formu"

EK-4

**KRONİK YARA BAKIM ÜNİTELERİ
YERİNDE İNCELEME VE DENETİM FORMU**

Sağlık Tesisinin Adı:				
Sağlık Tesisinin Hizmet Rolü:				
Sağlık Tesisinin Türü:	Bakanlığa ait sağlık tesisi ☐	Devlet üniversitesi ☐	Vakıf üniversitesi ☐	Özel sağlık tesisi ☐
Sağlık Tesisinin Adresi:				
Faaliyet İzin Tarihi:/...../.....				
Başhekimin Adı Soyadı:				
Sorumlu Tabip Unvanı-Adı Soyadı:				
Yerinde Denetim Türü:	Faaliyet İzni Denetimi ☐		Yıllık Olağan Denetim ☐	
Yerinde Denetim Tarihi:/...../.....				
Soru No	Yerinde Denetim Soruları	Uygun	Uygun Değil	Açıklama
1	Kronik yara bakım ünitesinin faaliyet izni var mı? (Faaliyet izni yerinde denetimi sırasında ilgili alan doldurulmaz.)			
2	Bu Genelge kapsamında tanımlanan yaraların tümüne ve eşlik eden hastalıklarının basit cerrahi müdahalelere izin vermediği hastaların tedavi edildiği üniteyi,			
3	İkinci veya üçüncü seviye erişkin ve/veya çocuk yoğun bakım ünitesi var mı?			
4	Tıbbi Mikrobiyoloji laboratuvarı veya hizmet alımı var mı?			
5	Tıbbi Biyokimya laboratuvarı veya hizmet alımı var mı?			
6	Ameliyathane salonu var mı?			
7	İlgili uzmanlık alanına ait yataklı servis içerisinde ayrılmış/ayrılabilen yatak alanı var mı?			
8	Vasküler cerrahi yapılabilecek ameliyathane şartları oluşturulmuş mu?			
9	Hiperbarik oksijen tedavi ünitesi (zorunlu değildir) var mı?			

10	Kronik Yara Bakım Polikliniği var mı?			
11	Ek-1'de belirtilen bulunması zorunlu uzman tabipler var mı?			
12	Ek-1'de belirtilen ve ünitelerinde bulunması zorunlu diğer personel var mı?			
13	Yaraların yıkanabilmesi için tercihen akım-ısı ayarlı su sistemi ve tek kişilik duş teknesi bulunuyor mu?			
14	Sağlık tesisi yönetiminin onayı ile konsey kurulmuş mu?			
DENETİM EKİBİ GÖRÜŞÜ				
DENETİM EKİBİ				
Denetim Tarihi/...../..... Unvan Adı Soyadı	Denetim Tarihi/...../..... Unvan Adı Soyadı	Denetim Tarihi/...../..... Unvan Adı Soyadı		

